

ROLUL COMPETIȚIILOR ÎN EDUCAȚIA MUZICALĂ

THE ROLE OF COMPETITIONS IN MUSIC EDUCATION

IULIA ROMAN²⁴,

doctor, lector universitar,
Universitatea Aurel Vlaicu din Arad, România

<https://orcid.org/0000-0002-5230-3930>

CZU 78.092:371

DOI <https://doi.org/10.55383/iadc2024.07>

Competițiile joacă un rol important în educația muzicală, oferind elevilor oportunitatea de a-și demonstra abilitățile artistice, de a-și descoperi potențialul maxim și de a-și câștiga stima de sine. Acestea stimulează competiția sănătoasă, îi încurajează pe elevi să-și depășească propriile limite, să muncească și să-și perfecționeze tehnicile interpretative. De asemenea, competițiile pot oferi oportunități de a cunoaște și interacționa cu alți elevi, profesori și artiști profesioniști din domeniul muzical. Competițiile în domeniul muzical pot fi un instrument valoros în educația muzicală, ajutând la formarea și cultivarea talentului și pasiunii pentru muzică.

Cuvinte-cheie: competiție, educație muzicală, concurs, interpretare

Competitions play an important role in music education, giving the students the opportunity to demonstrate their artistic abilities, discover their full potential and gain self-esteem. They stimulate healthy competition, encourage students to go beyond their own limits, to work on and perfect their interpretive techniques. Competitions can also provide opportunities to meet and interact with other students, teachers and professionals in the field of music. Music competitions can be a valuable tool in music education, helping to form and nurture talent and passion for music.

Keywords: competition, music education, contest, performance

Introducere

Competiția presupune, în general, activarea și dezvoltarea potențialului uman prin comparație și competiție cu ceilalți, ceea ce este firesc în educație. Interrelația și complementaritatea dintre competiție și cooperare poate fi o forță motrice pentru creșterea interesului elevilor la propria educație.

Competiția se bazează pe efortul și unele abilități de bază pe care elevul le-a dobândit și este testat comparativ cu alți elevi. Putem vorbi despre o circumstanță subînțeleasă și naturală, înnăscută a competiției, desfășurată sistematic oră de oră, însă apar și oportunități de întrecere

²⁴E-mail: iuliaroman13@gmail.com

planificate, cu niveluri de dificultate diferite, ivite prin prisma unor întreceri, concursuri și olimpiade școlare desfășurate la nivel local, județean, național sau internațional.

Competițiile pot juca un rol semnificativ și pot avea numeroase beneficii în dezvoltarea și creșterea elevilor din toate domeniile de activitate.

Participarea la competiții poate stimula elevii să-și depășească propriile limite, să-și stabilească obiective și să depună eforturi intense pentru a le atinge. Totodată, în cadrul acestor manifestări elevii sunt expuși la interacțiuni cu alți concurenți, ceea ce poate conduce la îmbunătățirea abilităților lor de comunicare, de colaborare și chiar de gestionare a stresului.

Prin *competiție* elevii învață să aprecieze și să conștientizeze efortul și munca depuse pentru a obține succesul, aspect ce conduce la dezvoltarea unei mentalități pozitive, le dezvoltă încrederea în sine și le poate oferi sentimentul de împlinire și satisfacție atât personală cât și profesională.

În domeniul artei muzicale competițiile oferă elevilor oportunitatea de a performa în fața unui juriu și a unui public avizat. Părerile și rezultatele împărtășite atât de către membrii jurați cât și de profesorii sau concurenții participanți pot oferi informații și sugestii valoroase referitoare la îmbunătățirea actului interpretativ.

Participarea la astfel de competiții necesită o pregătire intensă, ore întregi de practică și studiu—aspecte care vor conduce la dezvoltarea abilităților muzicale ale elevilor prin îmbunătățirea tehnicii și interpretării vocale sau instrumentale.

Metode

Profesorul universitar, doctor Constantin Cucos, menționează că *competiția* poate deveni o tehnică sau o strategie didactică de stimulare a învățării pentru elevi, însă poate reprezenta și o ierarhizare sau o recunoaștere formală a unor competențe deținute de elevi [1]. În aceeași ordine de idei, dna Jinga I., profesoară, susține că „... formele și metodele de instruire nu se împart în bune sau rele, tradiționale sau moderne, active sau pasive, ci sunt potrivite sau nepotrivite pentru atingerea obiectivelor proiectate și, de regulă, se recurge la o combinație a lor...” [2 p. 134]. În continuare, tot dumneaei spune: „Utilizarea metodelor active, participative (din care fac parte și metodele interactive) va fi întotdeauna preferată celor pasive, neparticipative, deoarece învățarea cu ajutorul lor este mai temeinică și mai durabilă” [2 p. 136].

Una dintre metodele și formele de instruire active este *metoda emulației*, care este reprezentată de sentimentul, dorința și strădania de a egala sau de a întrece pe cineva într-un anumit domeniu de activitate. Astfel, prin participarea la concursuri și întreceri, această metodă are rolul de a stimula comunicarea și cooperarea, favorizează autoeducația, autoevaluarea,

spiritul de răspundere și, nu în ultimul rând, creativitatea.

Vestul României are o bogată moștenire culturală, iar orașul Timișoara, cu o tradiție muzicală importantă, oferă diverse competiții artistice, vocale și instrumentale, destinate atât elevilor care studiază muzica în liceele și facultățile de specialitate cât și tinerilor care studiază în sistemul privat, a interpreților amatori. În acest context, Constantin Cucoșprecizează:

„Implicarea elevilor pasionați de muzică într-un mediu competitiv se particularizează în raport cu capacitățile și abilitățile pe care le probează sau care se cer a fi antrenate și evidențiate, dar și în funcție de anumite cerințe ale situațiilor de învățare... În orice caz, o astfel de realitate educațională influențează parcursul educațional al elevilor pe o linie ascendentă, dacă este judicios și echilibrat dimensionată sau prescrisă, dar și negativ, dacă se abuzează prin exces, generalizare, obligare” [1].

Rezultate

Oferim mai jos listacompetițiilor din domeniul muzical, reprezentative pentru sistemul școlar de stat și privat din **Timișoara**, în anul școlar 2023-2024.

1. Alma Cornea Ionescu – International festival and piano competition XXI edition

„Festivalul-concurs *Alma Cornea Ionescu*”, aflat la a XXI-a ediție, a devenit un punct de reper pe harta culturală și educativă a Timișoarei și a zonei DKMT (zonă care include Serbia, Ungaria și partea de vest a României). Inițiat ca un concurs prin care elevii care studiază pianul în școlile vocaționale din regiune să aibă ocazia să se cunoască între ei și să își poată evalua progresele într-un cadru competitiv profesionist, Festivalul-concurs Internațional *Alma Cornea Ionescu* a devenit un punct de reper artistic și profesional pe harta națională și internațională” [3].

Cu un juriu internațional format din pianiști și cadre didactice cu rezultate deosebite, această manifestare s-a dezvoltat treptat, schimbându-și în timp formatul. În acest an se va desfășura în luna mai, în cadrul Liceului de Artă *Ion Vidu* din Timișoara și a Facultății de Muzică și Teatru din Timișoara, pe parcursul unei săptămâni și va cuprinde recitaluri, concursul propriu-zis, *master-class*-uri și conferințe susținute de membrii juriului.

Festivalul *Alma Cornea Ionescu* este adresat formațiilor de muzică de cameră, care au ocazia să performeze în cadrul recitalului organizat, iar concursul se adresează atât elevilor cât și studenților din județele Timiș, Arad, Hunedoara, Caraș-Severin, precum și celor din Serbia și Ungaria.

Repertoriul de concurs interpretat de către concurenți nu este impus și va cuprinde două lucrări muzicale din perioade stilistice distincte, diferite ca stil, gen, formă și caracter.

2. Concursul Internațional de Interpretare vocal-instrumentală *Classicaland Folk Music International Competition*, ediția a III-a

Concursul Internațional de Interpretare *Classicaland Folk Music International Competition* este organizat de Liceul de Artă *Ion Vidu* din Timișoara, în colaborare cu Ministerul Educației, Inspectoratul Școlar al Județului Timiș, Consiliul Județean al Județului Timiș, Primăria Municipiului Timișoara, Facultatea de Muzică și Teatru din cadrul Universității de Vest din Timișoara, Filarmonica de Stat *Banatul* Timișoara, Opera Națională Română Timișoara, Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș și Colegiul Național Pedagogic *Carmen Sylva* Timișoara. Concursul se desfășoară în cadrul Liceului de Artă *Ion Vidu* din Timișoara în luna mai într-o singură etapă.

„Concursul se adresează tinerelor talente din domeniile de studiu ale instrumentelor de suflat –muzică clasică, interpretării vocale tradiționale, precum și instrumentelor populare tradiționale din țară și din străinătate și oferă copiilor și tinerilor cu vârste cuprinse între 9 și 19 ani, care studiază muzica instrumentală și vocală, posibilitatea exprimării lor artistice” [4].

Concursul cuprinde următoarele secțiuni:

- instrumente de suflat – lemn (flaut, oboi, clarinet, fagot, saxofon clasic);
- instrumente de suflat – alamă (corn, trompetă, cornet, fligorn, trombon, eufoniu, tubă, suzafon);
- muzică vocală tradițională (amatori și profesioniști);
- instrumente populare –amatori și profesioniști (nai, țambal, acordeon, fluier, cobză, taragot).

Juriul concursului este alcătuit din personalități artistice și cadre didactice din școlile și liceele de artă din România și din străinătate.

Repertoriul de concurs se interpretează integral din memorie și cuprinde două lucrări diferite ca stil, gen, formă și caracter pentru secțiunile de suflat lemn și alamă, exceptându-se studiile și lucrări aparținând genului muzicii de cameră.

Pentru secțiunile muzică vocală tradițională și instrumente populare tradiționale repertoriul de concurs va cuprinde în mod obligatoriu un cântec doinit, cântec ceremonial sau baladă și un cântec propriu-zis din zona folclorică reprezentată de concurent, interpretat cu acompaniament.

3. Concurs Internațional de canto *Voci de primăvară*, ediția a X-a

Organizat de Liceul de Artă *Ion Vidu* din Timișoara și Inspectoratul Școlar Județean Timiș, în colaborare cu Universitatea Aurel Vlaicu din Arad, Facultatea de Muzică și Teatru din cadrul Universității de Vest din Timișoara, TVR Timișoara și Radio Timișoara, concursul de

canto se adresează tuturor elevilor din învățământul preuniversitar vocațional, cu vârsta cuprinsă între 14 și 19 ani. Desfășurat în luna aprilie, concursul cuprinde o singură etapă și următorul repertoriu de concurs [5]:

Clasa a IX-a și a X-a:

- arie antică;
- lied universal.

Clasa a XI-a și a XII-a:

- arie de operă, operetă, oratoriu;
- lied universal.

Juriul concursului este format din interpreți renumiți, cadre didactice și personalități artistice din zonele participante.

4. Concurs Internațional de Muzică *ArtsOn*, ediția a III-a

Concursul este destinat elevilor din clasele IX-XII din unitățile de învățământ preuniversitar din România, Ungaria, Serbia și Republica Moldova și are ca obiectiv general promovarea Facultății de Muzică și Teatru din Timișoara, cu toate specializările domeniului muzică [6]. Concursul *ArtsOn* se desfășoară în perioada februarie-martie în două etape, prima online și cea de a doua în format fizic.

Concursul cuprinde trei secțiuni:

- instrumente (pian, orgă, vioară, violă, violoncel, flaut, clarinet, fagot, trompetă, trombon, tubă, corn);
- canto;
- studii teoretice muzicale.

Competiția se desfășoară în format mixt, atât cu prezență fizică cât și online. Repertoriul de concurs este afișat separat pentru fiecare etapă a competiției și pentru fiecare instrument participant, în regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului, și poate fi accesat pe pagina Facultății de Muzică și Teatru din Timișoara.

Juriul concursului este alcătuit din personalități artistice și cadre didactice din mediul preuniversitar și universitar din țară și străinătate.

5. Concursul Internațional de Interpretare și Creație artistică *Young Artists*, ediția a XIII-a [7]

Manifestarea este organizată de Societatea Internațională de Studii Muzicale din Timișoara, în parteneriat cu Universitatea *Aurel Vlaicu* din Arad, Centrul de Cultură și Artă al Județului Timiș, Incubatorul de Arte Timișoara și Asociația Extravaganza Cluj-Napoca, și a

ajuns la cea de a XIII-a ediție.

Conceput inițial pentru elevii care studiază muzica în sistem privat, a fost primul concurs de acest gen din vestul țării, promotor pentru toate celelalte astfel de concursuri apărute ulterior.

Cu o tradiție și o ascensiune uimitoare, cu un număr între 300 și 500 de participanți anual, concursul și-a actualizat și schimbat formatul la cererea unităților școlare și a instituțiilor participante și partenerere. Astfel, începând cu anul 2024, concursul se va desfășura în două etape, între lunile martie-mai. Destinat atât interpreților amatori cât și elevilor și studenților din cadrul liceelor și facultăților de profil, concursul cuprinde secțiunile:

- muzică instrumentală;
- muzică vocală.

Juriul concursului este alcătuit din personalități artistice și cadre didactice din mediul preuniversitar și universitar din Arad și Timișoara.

Repertoriul de concurs cuprinde obligatoriu două lucrări de facturi diferite pentru categoria *profesioniști* și o singură lucrare pentru categoria *amatori*.

6. Concurs Internațional de Creație și Interpretare artistică RomArte, ediția a V-a

Concursul *RomArte*, ajuns la cea de a V-a ediție este organizat de Societatea Internațională de Studii Muzicale din Timișoara în colaborare cu Universitatea Aurel Vlaicu din Arad, Liceul de Artă *Ion Vidu* din Timișoara, Incubatorul de Artă Timișoara, Asociația EstravaganzaCluj- Napoca și Musikschule Stuttgart Germania [8].

Competiția se desfășoară în luna noiembrie și este destinată elevilor și studenților care studiază în cadrul liceelor și facultăților de muzică, dar și elevilor din mediul privat.

Concursul cuprinde secțiunile:

- interpretare muzicală instrumentală;
- interpretare muzicală vocală.

Cele două categorii ale concursului, profesioniști și amatori, pot opta pentru a participa la una sau mai multe secțiuni.

Juriul concursului este alcătuit din cadre didactice din mediul preuniversitar și universitar din Arad și Timișoara și personalități artistice ale instituțiilor partenerere.

Repertoriul de concurs cuprinde două lucrări diferite ca gen, perioadă stilistică, formă și caracter pentru categoria *profesioniști* și o singură lucrare pentru categoria *amatori*.

Concluzii

Competițiile pot juca un rol semnificativ în educația muzicală și în dezvoltarea elevilor din mai multe perspective:

- **Motivație**

Cadrul competitiv poate motiva elevii să depună eforturi suplimentare pentru a crește și obține performanțe mai bune. Dorința de a câștiga poate incita angajamentul și perseverența lor în fața unor noi provocări.

- **Dezvoltarea abilităților**

Competițiile oferă elevilor oportunitatea de a-și demonstra abilitățile și cunoștințele dobândite în diverse domenii și poate ajuta la consolidarea și dezvoltarea competențelor lor specifice.

- **Învățare prin experiență**

Competițiile pot oferi elevilor oportunitatea de a învăța din experiențe practice și de a-și îmbunătăți competențele interpersonale, precum lucrul în echipă sau gestionarea timpului și a stresului.

- **Creșterea încrederii**

Succesul dobândit în cadrul competițiilor poate contribui la creșterea încrederii în sine a elevilor și la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de propria lor capacitate de a performa în diverse contexte. Totodată, ierarhizarea în urma rezultatelor îi poate oferi elevului un *feedback* clar cu privire la performanțele sale în raport cu ceilalți concurenți, o validare a efortului depus și a talentului său.

- **Construirea caracterului elevului**

Participarea la diverse competiții poate oferi elevilor oportunitatea de a-și dezvolta calități precum corectitudinea, respectul pentru ceilalți, capacitatea de a gestiona atât victoriile cât și înfrângerile într-un mod constructiv și educativ.

- **Explorarea intereselor și pasiunilor**

Competițiile pot reprezenta pentru elevi un excelent mod de a-și descoperi și de a-și explora pasiunile și interesele în diverse domenii, oferindu-le o perspectivă asupra posibilelor cariere sau direcții urmărite.

Prin urmare, considerăm că participarea la competiții poate fi un element esențial în dezvoltarea elevilor, contribuind la formarea lor într-un mod holistic și diversificat.

Referințe bibliografice

1. CUCOȘ, C. Statutul și rolul competițiilor școlare [online]. In: *Constantin Cucos*: [blog]. 4 mar. 2024 [accesat 19 apr. 2024]. Disponibil: <https://www.constantincucos.ro/2024/03/statutul-si-rolul-competitiilor-scolare>
2. JINGA, I. *Educația și viața cotidiană*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2005. ISBN 973-30-1915-1.
3. Despre concurs: [Festival-concurs Internațional „Alma Cornea Ionescu”] [online]. In: *Alma Cornea Ionescu*: [site]. [accesat 19 apr. 2024]. Disponibil: <https://almacorneaionescu.ro/despre/>

4. *Concursul Internațional de Interpretare „Classicaland Folk Music International Competition”* [online]. [accesat 19 apr. 2024]. Disponibil: <https://liceulionvidu.ro/wp-content/uploads/2023/03/Regulament-concurs-2023-RO-final-dupa-director-1.pdf>
5. *Concursul Internațional de Canto „Voci de primăvară”* [online]. [accesat 19 apr. 2024]. Disponibil: <https://liceulionvidu.ro/wp-content/uploads/2024/03/Regulament-Voci-de-primavara-2024.pdf>
6. *Concursul Internațional „ArtsOn”* [online] [accesat 19 apr. 2024]. Disponibil: <https://www.uvt.ro/wp-content/uploads/sites/3/2024/01/Regulament-Concurs-ArtsOn-final.pdf>
7. *Concursul Internațional de Interpretare și Creație artistică „Young Artist”* [online]. In: *Facebook* [accesat 19 apr. 2024]. Disponibil: <https://www.facebook.com/p/Concursul-de-interpretare-și-creație-artistică-Young-Artists-100070716856805/>
8. *Concursul Internațional de Interpretare și Creație artistică „RomArte”* [online]. In: *Facebook* [accesat 19 apr. 2024]. Disponibil: <https://m.facebook.com/people/RomArte/100076093868119>